

Stempelmærket

Ved afskrift af stempelmærket var det kutyme at forkorte kongens navn på latin, her bliver C7, som jo står for Christian d. Syvende, til Christianus Septimus, forkortet til C7timus.

Deres Kongelig mayestæts Bestalter Major af Infanteriet

Da kongen under besøg rundt i landet blev forevist embedsprotokollerne, så formuleres som regel de udnævnelser, som kongen har betænkt godsejeren med som Deres Kongelig XX – og det nævnte er blot et eksempel.

Gjør Vitterligt

gør til sandhed, erkener at have gjort, offentliggør.

at have stæd og fæst

at stæde er at give et sted, dvs. en bolig (med landbrug), at fæste er at tage / modtage en mand som ens undergivne bonde, som så får pligter og rettigheder.

Typer af fæste

- Alm. fæste – fæste på fæsterens livstid, hvor fæsteren kun har brugsretten.
- Arvefæste – fæsteren får *arvefæsteskode* og har således købt brugsretten til gård eller hus.

forhen

tidligere.

opladt

at oplade er at afgive, forlade.

Landmaal: Matr.: = Landmaalings Matrikul

landmålingsmatrikel, matriklen af 1688. Den nye matrikel kaldes som regel for *den nye Matricul*.

Hartkorn

Hartkornet var skattebetalingen, som fra 1662 var fastsat afhængig af det forventede høstudbytte i et normalt høstår. Fra 1688 var hartkornet ca. 20% af det forventede udbytte.

Af Fælledskab er udskiftet

Udskiftning gik ud på at samle hver gårds jorder på så få lodder, at hver gårdmand kunne dyrke sin jord, uden at være afhængig af landsbyfælleskabet.

tilbørlige stæder

de respektive, passende steder.

Kongelige Contributioner

kongelige skatter og afgifter, f.eks. hartkornsskat. Kan undersøges i

AKS: Reviderede Regnskaber, Amtsregnskaber,

AKSe: Amtsregnskaber, ældre,

IH: Amt og type og år.

af ordinaire og Extra ordinaire – de ordinære skatter var f.eks. hartkornsskatterne og folkelønsskat, de ekstraordinære var f.eks. prinsessestyr og kopskatterne, som egentlig var engangsskatter, men kopskatterne blev i realiteten permanente.

landgilde

den forpagtningsbetaling, som fæsteren erlagde i form af penge og naturalier.

Martinj

Mortens dag, 11.11.

Hoveriforening

Aftale mellem godset og fæstebønderne om erstatning af hoveriet med en årlig pengeydelse. Blev pligtig for godsejeren at indgå fra 1791, når et flertal af fæsterne ønskede det.

Capitels Taxt

Den for kirketienden hvert efterår fastsatte pris på hartkornet til brug for betaling af kirketienden, idet man så omregnede det fastsatte korn til et pengebeløb. Fuldstændigt svarende til et nutidigt Euro-lån, hvor man betaler i Euro, men der jo trækkes på ens konto i DKK.

Heel gaards Hoverie

en helgård blev almindeligvis anset for at være på 8 Tdr. Htk., og han skal således yde samme hoveri som en hel gård er ansat til i hoverireglementet.

Item - = lat.:

ligeledes (kan evt. betyde: også).

Confirmerede Hoverie Reglement - Hoverireglement

det af Kongen godkendte forskrift for hoveriets art og omfang for hvert gods i landet. Findes f.eks. i:

AKS: Rentekammeret,

AKSe: Generalhoverireglement, År: 1769-1771, i alt 4 arkivserier.

Der findes evt. også lokale hoverireglementer i godsarkivet. Med en hel gård menes almindeligvis en gård på 8 Tdr. Htk.

upligt

Enten at forhugge en skov, eller at bruge til noget ulovligt.

Synsforretning og afstaaelses Contractes

den kontrakt mellem godsejeren og den tidligere fæster, hvorefter fæsteren har afstået sin gård (opladet den), og hvorefter der er foretaget flyttesyn, da fæsteren er pligtig at erstatte gården fæld og mangler (fæld er forfald). Afståelseskontrakten er ikke almindeligt nævnt.

Ildingsbrand

brændsel.

Aftægt / undertag

Forsørgelse for den foregående fæster og hans hustru, eller andre, som skal forsørges på livstid af den nye fæster. Som regel er omfanget af aftægten ikke specificeret, når der er tale om fæstegårde i alm. fæste.

hørig og Lydig

han skal lytte og rette sig efter, hvad godsejeren bestemmer.

sit Fæste Forbrydelse

forekom, når fæsteren brød kontrakten, hvorved han mistede retten til fæstet.

Signette

signet.

Datum ut supra

dato som ovenfor.